

Posudek na rigorózní práci

„Profesní orientace žáků základní školy“

kteřou předkládá Mgr. Hana Sklenářová

Předložená rigorózní práce vychází z poradenské praxe a profesních činností autorky. Práce má charakter standardní teoreticko empirické odborné studie. Autorka přichází s tematikou nikoli novou, ale každopádně zásadní pro žáky základní školy, které je třeba se průběžně věnovat, hledat její aktuální souvislosti.

Teoretická východiska obsahují patřičné kapitoly, které se zaměřují na vybrané vnější i osobnostní souvislosti či determinanty profesní volby či vzdělávací cesty patnáctiletých. Vývojové a osobnostní charakteristiky dospívajících jsou relevantně zařazené a standardně zpracované. Mezi vnější determinanty profesní volby autorka zařazuje působení rodičů, starších sourozenců, příbuzných, ale také školy (učitelů, výchovného poradce), pedagogicko-psychologické poradny a poukazuje na důležité působení širších informací o povolání, škole, vzdělávacím zaměření. Psychologicky relevantně upozorňuje na limity profesní volby, které jsou rovněž realitou, se kterou mají počítat všichni, kterých se profesní volba žáků základních škol dotýká. Otázkou do diskuze zůstává, zda jsou všechny působící proměnné opravdu v praxi brány v úvahu a kdo může být hlavním nositelem těchto informací. Třetí kapitola teoretických východisek se zaměřuje na vybrané teorie profesní volby a kariérního vývoje, mezi kterými samozřejmě nechybí u nás rozšířené přístupy (Hollandova typologie, Teorie životních stadií D. E. Supera), opět přehledně zpracované a standardně prezentované. Zpracováním všech tří kapitol si autorka vytvořila solidní poznatková východiska pro vlastní výzkumné šetření.

Další část práce se už věnuje vlastnímu empirickému šetření a začíná vymezením cílů, hypotéz a zjišťovaných proměnných. Přehled proměnných dobře orientuje čtenáře, ukazuje směr zkoumání a možného zpracování dat (mj. je zřejmé to, že autorka pracovala s Hollandovým přístupem k profesní volbě). Metody a postup sběru i zpracování dat jsou prezentovány adekvátně. Soubor respondentů je popsán vcelku detailně (tvořilo ho 175 žáků ze dvou základních škol v Plzni).

Výsledky výzkumu jsou prezentovány přehledně, autorka postupuje podle jednotlivých hypotéz a uvádí k nim zjištěné výsledky. Shrnutí výsledků na jedné straně uzavírá empirické šetření, ale na straně druhé otevírá prostor pro diskuzi. Tento prostor též autorka dobře vyplnila, zhodnotila nejen výše uvedené výsledky, ale rovněž zkušenosti ze své poradenské praxe. Diskuze je poměrně pečlivým a erudovaným komentářem k projektu rigorózní práce. Zajímalo by mě také, jak mohou být výsledky výzkumu začleněny do poradenské práce v této oblasti, co mohou využít školy apod. Zdá se, že efektivní jsou projekty postupného seznamování žáků od začátku školní docházky s různými profesemi či profesními cestami ve prospěch jejich profesní orientace a volby adekvátní vzdělávací cesty. Je možné k nim v praxi pedagogicko-psychologických raden přispět? A poslední otázka: jak přispět k podpoře motivace žáků k již zvolené cestě (neúspěchy středoškoláků jsou často spojeny právě s neadekvátní motivací – rozvoj zájmů, cílů atd.).

Závěr:

Mgr. Hana Sklenářová předložila práci, která splňuje požadavky na rigorózní práce kladené. Doporučuji proto, aby se stala předmětem obhajoby v rámci rigorózního řízení na katedře psychologie FF UK v Praze.

Praha 21. 10. 2011

doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc.